

Sygn. akt III AUa 910/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 grudnia 2012 r.

Sąd Apelacyjny - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w G.

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Maria Sałańska - Szumakowicz
Sędziowie:	SSA Iwona Krzeczowska - Lasoń SSA Michał Bober (spr.)
Protokolant:	Artur Lichota

po rozpoznaniu w dniu 5 grudnia 2012 r. w Gdańsku

sprawy J. Ł.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o prawo do emerytury pomostowej

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 13 marca 2012 r., sygn. akt VIII U 2107/11

oddala apelację.

UZASADNIENIE

Wnioskodawca J. Ł. odwołał się od decyzji, którą pozwany odmówił skarżącemu prawa do emerytury pomostowej wobec nie udokumentowania 15 lat pracy w szczególnych warunkach, a jedynie 13 lat, 8 miesięcy i 20 dni.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany wniósł o jego oddalenie, podtrzymując argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy w Gdańsku zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury pomostowej od 10.09.2011r. Rozstrzygnięcie zostało oparte na następujących ustaleniach i rozważaniach:

J. Ł., ur. (...), w dniu 17 sierpnia 2011 roku złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. wniosek o przyznanie prawa do emerytury pomostowej. Pozwany organ rentowy, na podstawie przedłożonej dokumentacji, uznał, iż ubezpieczony udowodnił wymagany okres składkowy i nieskładkowy, tj. ponad 25 lat stażu pracy, w tym 13 lat, 8 miesięcy i 20 dni pracy w warunkach szczególnych. Nie uznał natomiast okresów zatrudnienia ubezpieczonego, za pośrednictwem (...) Sp. z o.o., od 30 marca 1987 roku do 3 lipca 1987 roku, od 21 lipca 1987 roku do 18 sierpnia 1987

roku, od 14 września 1987 roku 9 marca 1988 roku, od 20 maja 1988 roku do 30 stycznia 1989 roku, od 14 kwietnia 1989 roku do 4 października 1989 roku, od 28 lutego 1991 roku do 27 listopada 1991 roku, od 17 stycznia 1992 roku do 17 czerwca 1992 roku, od 13 września 1992 roku do 12 marca 1993 roku, od 28 czerwca 1993 roku do 17 stycznia 1994 roku, od 15 maja 1994 roku do 7 października 1994 roku oraz od 30 stycznia 1995 roku do 13 czerwca 1995 roku za okresy pracy w szczególnych warunkach. Ubezpieczony nie pozostaje w stosunku pracy.

Zaskarżoną decyzją z dnia 3 października 2011 roku pozwany organ rentowy odmówił ubezpieczonemu prawa do emerytury pomostowej z uwagi na nieudokumentowanie 15 lat pracy w szczególnych warunkach na dzień 1 stycznia 2009 roku.

Ubezpieczony we wskazanych okresach roku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace na statkach morskich w żegludze międzynarodowej, u armatora zagranicznego, w charakterze II oficera oraz starszego oficera, w ramach umów zawartych za pośrednictwem (...) Sp. z o.o. Z tytułu tego zatrudnienia, w wyżej wymienionych okresach, (...) Sp. z o.o. uiszczala składki na ubezpieczenia społeczne. (...) Sp. z o.o. w zaświadczeniu z dnia 17 marca 2011 roku powołała się na załącznik nr 1 do ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych (Dz. U. Nr 237, poz. 1656), pkt 23 wykazu prac w szczególnych warunkach, tj. prace na statkach żeglugi morskiej.

Zgodnie z przepisem art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych (Dz. U. Nr 237, poz. 1656), prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.;
- 2) ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
- 3) osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn; ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
- 4) przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS;
- 5) po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 6) nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

W myśl zaś przepisu art. 49 tej ustawy, prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która:

1) po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lubo szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;

- 2) spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12;
- 3) w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

Stosownie do treści przepisu art. 51 ww. ustawy, płatnik składek jest zobowiązany do wystawiania zaświadczeń o okresach pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3, za okresy przypadające przed dniem 1 stycznia 2009 roku. Przepis art. 12 stosuje się odpowiednio. W myśl art. 12 tej ustawy, przy ustalaniu okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, o których mowa w art. 4-11, nie uwzględnia się okresów niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał wynagrodzenie lub świadczenie z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa.

Zgodnie z przepisem art. 3 ust. 1 ww. ustawy, prace w szczególnych warunkach to prace związane z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwałe uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku; wykaz prac w szczególnych warunkach określa załącznik nr 1 do ustawy.

W punkcie 23 załącznika nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych - wykaz prac w szczególnych warunkach - wymienione zostały prace na statkach żeglugi morskiej.

Bezspornym jest, iż ubezpieczony ukończył 60 lat, udokumentował okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze powyżej 25 lat oraz nie pozostaje w stosunku pracy.

Spornym pozostawało ustalenie, czy w dniu wejścia w życie ustawy o emeryturach pomostowych, tj. w dniu 1 stycznia 2009 roku, ubezpieczony miał wymagany okres pracy w szczególnych warunkach, w rozumieniu art. 3 ust. 1 tej ustawy, w wymiarze 15 lat, wykonywanej przed dniem 1 stycznia 1999 roku. Pozwany bowiem nie uznał okresów zatrudnienia ubezpieczonego, za pośrednictwem (...) Sp. z o.o. wyżej wskazanych, jako pracy w warunkach szczególnych.

Nie ulega wątpliwości, iż ubezpieczony w powyższych okresach wykonywał, poza granicami kraju, pracę wymienioną w punkcie 23 załącznika nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych - prace na statkach żeglugi morskiej.

Sąd nie podziela argumentacji pozwanego, że tylko pracodawca może stwierdzić w stosownym świadectwie pracy okres zatrudnienia w szczególnych warunkach. O ile w postępowaniu przed organem rentowym zastosowanie mają przepisy kodeksu postępowania administracyjnego i reguły zawarte w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983r. nr 8 poz. 43 ze zm.), określające dokumenty, które mogą stanowić podstawę do przyznania prawa do świadczenia, to w postępowaniu przed sądem ograniczeń dowodowych nie ma. Przy niespornym okresie zatrudnienia okres pracy w szczególnych warunkach może być udowodniony w inny sposób. Stanowisko takie niejednokrotnie zajmował Sąd Najwyższy. Dowodem tym mogą być w świetle powyższego m.in. zaświadczenia wystawione przez pośrednika, jakimi niewątpliwie była (...) Sp. z o.o. Zaświadczenia odzwierciedlają w sposób nie budzący wątpliwości przebieg zatrudnienia ubezpieczonego, zajmowane przez niego stanowiska, wiarygodności którego pozwany organ rentowy nie podważył, co więcej, na ich podstawie okresy zatrudnienia za pośrednictwem (...) Sp. z o.o. wymienione w zaświadczeniach, uwzględnił w ogólnym stażu pracy jako składkowe. Nadto, należy zauważyć, iż z cytowanego powyżej przepisu art. 51 ustawy o emeryturach pomostowych (powołanym przez pozwanego w zaskarżonej decyzji) wynika, iż płatnik składek jest zobowiązany do wystawienia zaświadczenia o wykonywaniu pracy w szczególnych warunkach (szczególnym charakterze). Płatnikiem składek w spornych okresach była niewątpliwie (...) Sp. z o.o.

Ustawa o emeryturach pomostowych nie zawiera przepisu wyłączonego możliwości nabycia prawa do emerytury pomostowej z tytułu wykonywania pracy za granicą.

Przepisy ustawy z dnia 14 grudnia 1982r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz. 267 ze zm.) ani wydane na jej podstawie przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) także nie wyłączały możliwości nabycia prawa do emerytury z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach (bądź szczególnym charakterze) z tytułu zatrudnienia (wykonywania pracy) za granicą.

Istotnym jest jedynie, by praca ta była wykonywana stale, w pełnym wymiarze czasu pracy, obowiązującym na danym stanowisku i przez okres wskazany w powołanym rozporządzeniu.

Również ustawa z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) nie zawiera wymogu wykonywania prac jedynie na terenie kraju. Ustawa ta

uzależnienia nabycie prawa do świadczeń w niej przewidzianych od wykazania odpowiedniego okresu składkowego i nieskładkowego.

W myśl przepisu art. 6 ust. 1 tej ustawy, stosowanego z mocy przepisu art. 28 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych (art. 117 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS), okresami składkowymi są okresy ubezpieczenia. W myśl zaś ust. 2 art. 6 ustawy, stosowanego również z mocy przepisu art. 28 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych (art. 117 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS), za okresy składkowe uważa się również przypadające przed 15 listopada 1991 r. okresy opłacania składek na ubezpieczenie społeczne (bądź okresy, za które nie było obowiązku opłacania składek) na obszarze Państwa Polskiego w wymiarze nie niższym niż połowa pełnego wymiaru czasu pracy. Pkt d ust. 2 art. 6 ustawy pozwala zaliczać do okresów składkowych również okresy zatrudnienia obywateli polskich poza granicami kraju u innych pracodawców zagranicznych pod warunkiem opłacania składek na ubezpieczenie społeczne w Polsce.

Należy zauważyć, iż okolicznością niekwestionowaną przez pozwanego było opłacanie składek na ubezpieczenie społeczne w okresach wykonywania przez ubezpieczonego pracy poza granicami kraju - okresy te uwzględnione zostały bowiem w ogólnym stażu pracy, jako składkowe. Nie jest w związku z tym zrozumiałe stanowisko pozwanego odmawiające uznania tych okresów jako wykonywanych w szczególnych warunkach. Podkreślić należy, że organ rentowy odmawiając zaliczenia okresów zatrudnienia ubezpieczonego u armatora zagranicznego do okresów pracy w szczególnych warunkach, w toku postępowania przed Sądem nie zweryfikował swego stanowiska poprzez wyłączenie ich z ogólnego stażu pracy - okresu składkowego.

W myśl § 6 ust. 2 uchwały Rady Ministrów nr 123 z 3 września 1984 r. sprawie zasad podejmowania pracy przez obywateli polskich u pracodawców zagranicznych (M. P. Nr 23,

poz. 157 ze zm.) - w brzmieniu obowiązującym od 28 listopada 1985 r. - jednostka kierująca obywatela polskiego do pracy za granicą u pracodawcy zagranicznego obowiązana była przekazywać na konto Zakładu Ubezpieczeń Społecznych miesięcznie kwotę w złotych odpowiadającą 28% średniej płacy z roku poprzedniego w gospodarce społecznej, bez uwzględnienia płac w przemyśle wydobywczym, celem refundacji kosztów świadczeń z ubezpieczenia społecznego.

Unormowanie to koreluje z regulacją wyrażoną w obowiązującym od 1 stycznia 1985 zarządzeniu Ministra Finansów z 27 grudnia 1984 r. w sprawie zasad ustalania wysokości i trybu przekazywania przez osobę kierowaną do pracy za granicą wpłat w walucie obcej na rzecz jednostki kierującej oraz sposobu wykorzystania tych wpłat (M. P. Nr 30, poz. 208 ze zm.). Przepisy tego zarządzenia, zgodnie z § 5 ust. 1, dotyczą zarówno umów zawartych po dniu wejścia w życie uchwały nr 123 Rady Ministrów, jak i umów przedłużanych po tym terminie. Stosownie do regulacji zawartej w powyższym zarządzeniu, obywatel polski kierowany do pracy za granicą u pracodawcy zagranicznego, obowiązany był dokonywać określonych w jego § 1 ust. 1 pkt 1 i 2 wpłat, których część (określona w § 3 ust. 1 zd. 2 zarządzenia) - odsprzedawana była Narodowemu Bankowi Polskiemu. Kwoty pochodzące z odsprzedaży walut obcych jednostka kierująca przeznaczała na pokrycie ponoszonych w złotych świadczeń w interesie i na rzecz obywateli polskich i ich rodzin, w tym na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z tytułu uprawnień do pomocy leczniczej w Polsce, zasiłków porodowego i pogrzebowego oraz rent i emerytur.

Należy zwrócić również uwagę na treść § 6 ust. 3 cytowanej uchwały Nr 123, zgodnie z którym jednostka kierująca obowiązana była potwierdzać okresy zatrudnienia za granicą, za które dokonała wpłat na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych - właśnie dla celów ubezpieczenia społecznego.

Nadto, możliwość zatrudniania obywateli polskich za granicą u pracodawców zagranicznych przewidywały przepisy ustawy z dnia 29 grudnia 1989 r. o zatrudnieniu (Dz. U. 1989 r. Nr 75 poz. 446 ze zm.), a następnie ustawy z dnia 16 października 1991 r. o zatrudnieniu i bezrobociu (Dz. U. 1991 r. Nr 106 poz. 457 ze zm.), które stanowiły, że tego typu zatrudnienie jest realizowane na podstawie:

1) umów międzynarodowych,

2) umów zawartych przez upoważnione jednostki kierujące z obywatelami polskimi, kierowanymi przez te jednostki do pracy za granicą u pracodawców zagranicznych,

3) umów zawartych przez obywateli polskich z pracodawcami zagranicznymi.

Z dniem 1 stycznia 1995 roku weszła w życie ustawa z dnia 14 grudnia 1994 roku o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu (t.j. Dz. U. 2003 r. Nr 58 poz. 514 ze zm.). Ustawa ta w rozdziale 6 zawierała regulacje związane z zatrudnianiem obywateli polskich za granicą u pracodawców zagranicznych oraz zatrudnianiem cudzoziemców w Polsce. Zgodnie z jej art. 46, obywatele polscy mogli podejmować pracę za granicą u pracodawców zagranicznych w trybie i na zasadach obowiązujących w kraju zatrudnienia oraz określonych w umowach międzynarodowych. Zatrudnienie za granicą mogło następować w drodze bezpośrednich uzgodnień i umów zawieranych przez obywateli polskich z pracodawcami zagranicznymi lub za pośrednictwem upoważnionych jednostek kierujących (art. 47 ust. 1). Kierowanie do zatrudnienia za granicą przez upoważnione jednostki kierujące odbywało się na podstawie umów cywilnoprawnych zawieranych przez te jednostki z obywatelami polskimi. Umowy te powinny określać między innymi pracodawcę zagranicznego, okres zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, a także rodzaj oraz warunki pracy, wynagradzania i przysługujące osobie kierowanej świadczenia socjalne (art. 47 ust. 2). W myśl art. 48 ust. 1 tej ustawy - o ile umowy międzynarodowe nie stanowią inaczej - udokumentowane okresy zatrudnienia obywateli polskich za granicą u pracodawców zagranicznych zaliczane są między innymi do okresów składkowych w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu

emerytalnym pracowników i ich rodzin, o ubezpieczeniu społecznym i rodzinnym oraz o świadczeniach pieniężnych z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, pod warunkiem opłacania składek na ubezpieczenie społeczne. Przepisy te odnosiły się nie tylko do zatrudnienia u pracodawców zagranicznych na podstawie stosunku pracy, ale także do świadczenia innej pracy zarobkowej.

Okresy wykonywania pracy za granicą w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze na podstawie umów o pracę zawartych bezpośrednio z pracodawcami zagranicznymi mogą być uznane za okresy zatrudnienia w rozumieniu art. 32 ust. 1, 2 i 4 ustawy o emeryturach i rentach, pod warunkiem opłacenia składek w Polsce również na dobrowolne ubezpieczenia emerytalne i rentowe (art. 6 ust. 1 i 2 tej ustawy w związku z art. 7 pkt 3 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych), chyba że na podstawie umów o zatrudnieniu lub umów międzynarodowych pracownik został objęty ubezpieczeniem w trybie i na zasadach obowiązujących w państwie zatrudnienia lub określonych w umowach międzynarodowych (np. obowiązkiem podlegania ubezpieczeniu właściwemu dla pracowników pracodawcy zagranicznego w jego siedzibie za granicą lub w innym miejscu prowadzenia przezeń działalności). Stanowi to kontynuację linii orzeczniczej, że okresy zatrudnienia obywateli polskich za granicą wliczane są do okresów ubezpieczenia społecznego w Polsce pod warunkiem opłacenia składki w polskim organie ubezpieczeń społecznych, chyba że ustawa lub ratyfikowana umowa międzynarodowa stanowi inaczej oraz że do okresu pracy w szczególnych warunkach wlicza się okresy wykonywania za granicą u zagranicznych pracodawców prac wymienionych w wykazach stanowiących załączniki do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego, jeżeli są one uznane za okresy składkowe.

Przepisy wskazane wyżej, uzupełniając się wzajemnie, tworzą spójną regulację i jednoznacznie świadczą o opłacaniu składek na ubezpieczenie społeczne, w tym ubezpieczenie emerytalne - rentowe w spornych okresach.

Podkreślić należy, że w aktach emerytalnych ubezpieczonego oraz w aktach sprawy znajdują się zaświadczenia (...) Sp. z o.o., potwierdzające opłacanie składek na ubezpieczenie społeczne, zgodnie z obowiązującymi przepisami - w okresach spornych. Oznacza to, że wpłacone zostały na konto Zakładu Ubezpieczeń Społecznych składki w celu refundacji świadczeń z ubezpieczenia społecznego za czas trwania kontraktów, w wysokości określonej obowiązującymi w tym zakresie przepisami.

Tym samym, ww. okresy pracy ubezpieczonego u armatora zagranicznego stanowią okresy składkowe, zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 1 lit „d” ustawy o emeryturach i rentach z FUS, stosowanym z mocy przepisu art. 28 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych (art. 117 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS).

W tym stanie rzeczy, biorąc pod uwagę okres pracy w warunkach szczególnych ustalony przez pozwanego oraz okresy uwzględnione przez Sąd, stwierdzić należy, że ubezpieczony posiada wymagany okres pracy 15 lat w warunkach szczególnych. Spełnia również pozostałe przesłanki, niezbędne do uzyskania prawa do emerytury pomostowej, przy czym emeryturę należało przyznać ubezpieczonemu od ukończenia 60 lat.

Apelację od wyroku wywiódł organ rentowy zarzucając rozstrzygnięciu

- naruszenie art. 2 pkt 2 i 3, art. 3, art. 4, art. 28 i art. 49 w związku z art. 51 ustawy z dnia 19 grudnia 2008r o emeryturach pomostowych a zwłaszcza przyjęcie, iż wnioskodawca spełnia wymogi ustawowe uzasadniające przyznanie mu prawa do emerytury pomostowej

- naruszenie przepisu postępowania - art. 233 §1 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego wyjaśnienia okoliczności sprawy skutkujące niewłaściwą oceną stanu faktycznego

Wskazując na powyższe pozwany wniósł o uwzględnienie apelacji w całości i zmianę zaskarżonego wyroku tudzież jego uchylenie.

W uzasadnieniu apelacji skarżący wskazał, że do okresu pracy w warunkach szczególnych można zaliczyć przypadające przed dniem 15.11.1991 okresy pracy marynarza u obcych armatorów wówczas gdy do pracy za granicę delegował go polski lub zarejestrowany w Polsce pracodawca . który za ten okres wpłaci na konto Zakładu Ubezpieczeń Społecznych składkę na ubezpieczenie społeczne marynarza. Brak jest zatem możliwości zaliczenia do okresów pracy w warunkach szczególnych uprawniających do emerytury pomostowej, uprawniającego do emerytury pomostowej -przypadających przed dniem 01.01.2009 okresów pracy polskiego marynarza u armatora zagranicznego do której został skierowany przez firmę pośredniczącą (...) sp (...) nie będącą jego pracodawcą. Jeśli w okresie od 01.01.1990r. do 31.12.1994r marynarz nie był związany stosunkiem pracy z firmą kierująca go co pracy za granicą firmy tej nie można uznać zarówno za płatnika składek, o którym mowa w art. 2 pkt 2 ustawy o emeryturach pomostowych , jak i za podmiot uprawniony do wydawania zaświadczeń na podstawie art. 51 tejże ustawy. Nie można również uznać marynarza zatrudnionego przez pośrednika u armatora zagranicznego za pracownika w rozumieniu art 2kt 3 ustawy pomostowej

Stosownie do przepisu art. 2 ust 3 ustawy pomostowej, użycie w ustawie określenia pracownik oznacza ubezpieczonego , o którym mowa w art. 6 ust 1 pkt 1(tj osoby fizyczne będące pracownikami na obszarze Rzeczypospolitej) oraz w art. 8 ust 1, 2 a i ust 6 pkt 2 ustawy z dnia 13 października 1998 o systemie ubezpieczeń społecznych, podlegającego ubezpieczeniu emerytalnemu z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, a także ubezpieczonego który przed dniem wejścia w życie ustawy z tytułu takiej pracy podlegał ubezpieczeniu społecznemu lub zaopatrzeniu emerytalnemu

W ocenie pozwanego brak jest podstaw do zaliczenia ww. okresu pracy marynarza do 15 letniego okresu pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 3 ustawy o emeryturach pomostowych wymaganego co przyznania emerytury pomostowej - nie podlega on przepisom ustawy pomostowej z dnia 19 grudnia 2008r.

Ponadto Zakład wskazał że art. 28 ustawy o emeryturach pomostowych, na który powołuje się błędnie Sąd I Instancji w uzasadnieniu wyroku nie odsyła do stosowania odpowiednio art. 6 ust 2 ustawy o emeryturach i rentach a jedynie odsyła do stosowania art. 114 i art. 116, 128, 138-144 ustawy o emeryturach i retach z FUS

Pozwany zwraca też uwagę, że wnioskodawca na dzień przyznania prawa do emerytury tj. 10.09.2011r. podlegał ubezpieczeniu jako obywatel polski wykonujący pracę w podmiocie zagranicznym.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja, jako nieuzasadniona, podlegała oddaleniu.

Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych i wystarczających dla rozstrzygnięcia ustaleń. Ich zakres pozwalał na uwzględnienie odwołania, podzielając motywację rozstrzygnięcia Sąd Apelacyjny nie widzi potrzeby jej powielania.

Sąd I instancji odwołał się do bogatego orzecznictwa Sądu Najwyższego uzasadniając własną ocenę prawną. Wskazane poglądy orzecznicze Sąd Apelacyjny w Gdańsku również w pełni akceptuje.

Zastanawiające jest, że pozwany konstruując i uzasadniając zarzuty apelacyjne nie widzi konieczności podjęcia z tymi rozważaniami jakiegokolwiek polemiki, a w zasadzie nie podejmuje też żadnej polemiki z argumentacją Sądu I instancji ograniczając się do powtórzenia tych założeń, które legły u podstaw wydania zaskarżonej decyzji a następnie zostały powtórzone w odpowiedzi na apelację. Taka konstrukcja apelacji pozwala na stwierdzenie, że apelacja pozbawiona jest walorów merytorycznych, co czyni niepotrzebną jakąkolwiek dalszą polemikę, która w zasadzie musiałaby się sprowadzić do powtórzenia tego, co w uzasadnieniu wyłożył Sąd I instancji.

Zaświadczenie o wykonywaniu pracy w warunkach szczególnych jest wyłącznie dowodem potwierdzającym taki charakter pracy. Dla samego zaś uzyskania uprawnienia do emerytury pomostowej istotne znaczenie ma fakt wykazania pracy w warunkach szczególnych a nie to, czy zaświadczenie o pracy w takich warunkach wystawił płatnik składek będący pracodawcą w rozumieniu art.2 ust.2 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz.U. Nr 237, poz.1656 ze zm.) czy też nie. Skoro bezspornym jest fakt, że wnioskodawca we wskazanych okresach wykonywał prace na statkach żeglugi morskiej a takie prace kwalifikowane są jako prace w warunkach szczególnych w rozumieniu przepisów ustawy (poz.23 załącznika nr 1), to słusznym było dokonane przez Sąd Okręgowy ustalenie, że wnioskodawca spełnia warunki do uzyskania prawa do emerytury pomostowej określone w art.49 ustawy.

Tym samym niezrozumiałym jest zarzut naruszenia art.2 ust.3 ustawy o emeryturach pomostowych w kontekście opisanym w uzasadnieniu apelacji. Jak prawidłowo cytuje przepis pozwany ustawodawca definiuje pojęcie pracownika na potrzeby niniejszej ustawy jako:

- ubezpieczonego, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 oraz art. 8 ust. 1, 2a i ust. 6 pkt 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, podlegającego ubezpieczeniu emerytalnemu z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze,

a także

- ubezpieczonego, który przed dniem wejścia w życie ustawy z tytułu takiej pracy podlegał ubezpieczeniu społecznemu lub zaopatrzeniu emerytalnemu.

Już więc z konstrukcji tego przepisu wynika, że przymiot pracownika przysługuje nie tylko ubezpieczonemu, o którym mowa we wskazanych przepisach ustawy systemowej ale także ubezpieczonego, który przed dniem wejścia w życie ustawy „z tytułu takiej pracy podlegał ubezpieczeniu”.

Niesporna jest natomiast okoliczność opłacenia za wnioskodawcę składek na ubezpieczenie społeczne przez (...) Agencję (...) za wszystkie okresy sporne pomiędzy 30.03.1987r. a 13.06.1995r. Została ona potwierdzona w toku postępowania zaświadczeniami k.13,14. Powyższa okoliczność wynika również z zapisów w umowach zawartych pomiędzy (...) i wnioskodawcą przedłożonych przez wnioskodawcę (k.15-24). Okoliczności tej nie kwestionował pozwany co upoważniało Sąd do przyjęcia, że fakty te zostały przez pozwanego przyznane. Również w apelacji pozwany nie kwestionuje tej okoliczności.

Już więc z tego tytułu niezrozumiałym jest kwestionowanie statusu wnioskodawcy jako pracownika w rozumieniu ustawy.

Sąd Apelacyjny nie podziela także przeprowadzonej przez pozwanego wykładni dotyczącej pierwszej części ww. przepisu. Pojęcie posiadania statusu pracownika „na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej”, którym posługuje się ustawa

systemowa nie oznacza konieczności wykonywania pracy na terenie Polski lecz konieczność posiadania statusu pracownika w myśl prawa polskiego. W przeciwnym wypadku brak byłoby podstaw do zaliczenia wnioskodawcy jakiegokolwiek okresu ubezpieczenia albowiem również w okresie zatrudnienia w (...) wykonywał on pracę z reguły poza granicami kraju. Tym bardziej zaś niezrozumiałe byłoby stanowisko pozwanego, że „do okresu pracy w warunkach szczególnych można zaliczyć przypadające przed dniem 15.11.1991 okresy pracy marynarza u obcych armatorów wówczas gdy do pracy za granicę delegował go polski lub zarejestrowany w Polsce pracodawca”. Oczywiście rozważania w tej kwestii mają charakter wyłącznie marginalny i pozostają bez wpływu na rozstrzygnięcie skoro bezspornym jest, że wnioskodawca we wskazanych okresach podlegał ubezpieczeniu społecznemu.

W świetle powyższych rozważań nie ma także istotnego znaczenia podnoszony przez pozwanego zarzut naruszenia przez Sąd I instancji art.28 ustawy o emeryturach pomostowych. Wskazać tylko należy, że Sąd I instancji nie odwołał się poprzez ten przepis do art.6 ust. 2 pkt 1 lit „d” ustawy o emeryturach i rentach z FUS a wyłącznie do art.117 ust.1 ustawy emerytalnej a ten właśnie przepis odnosi się do okresu składkowego wymienionego m.in. w art.6 ust. 2 pkt 1 lit „d” ustawy.

Istotne znaczenie mogłaby mieć natomiast podnoszona w przedostatnim zdaniu apelacji okoliczność, że wnioskodawca w dacie przyznania prawa do świadczenia podlegał ubezpieczeniu z tytułu pracy w podmiocie zagranicznym i ubezpieczenie to ustało z dniem 31.12.2011r. O ile bowiem podstawą ubezpieczenia byłoby pozostawanie w stosunku pracy, to zaskarżony wyrok dotknięty byłby uchybieniem, co skutkowałoby koniecznością jego zmiany i przyznaniem prawa do świadczenia od 01.01.2012r. albowiem dopiero z tą datą spełniona byłaby przesłanka z art.4 ust.7 ustawy o emeryturach pomostowych. Pozwany jednak w żaden sposób nie rozwija tego zarzutu ani nie przejawia żadnej inicjatywy dowodowej. Okoliczności tej pozwany w jakikolwiek sposób nie podnosił także w postępowaniu przed Sądem I instancji ograniczając się do kwestionowania przesłanki okresu zatrudnienia w warunkach szczególnych. Dopiero składając apelację pozwany załącza wydruk z systemu (k.36 akt ZUS) potwierdzający fakt podlegania wnioskodawcy ubezpieczeniom społecznym. Jak jednak wskazano powyżej pozwany nie skonkretyzował w tej materii żadnych zarzutów ani też nie przedstawił żadnych wniosków dowodowych. Mając zaś na względzie, że postępowanie w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych jest postępowaniem cywilnym, które cechuje zasada kontradiktoryjności, pozwany posiada szeroko zabezpieczoną obsługę prawną zaś w procesie jest reprezentowany przez zawodowego pełnomocnika procesowego, Sąd Apelacyjny nie znalazł przesłanek do przeprowadzenia postępowania dowodowego z urzędu. Sąd Apelacyjny w całej rozciągłości akcentuje i podziela stanowisko przedstawione w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 20 grudnia 2005 r. w sprawie III CK 121/05 LEX nr 520050 gdzie stwierdzono, że „Zbytnią aktywność sądu może zrodzić podejrzenie o brak obiektywizmu sędziowskiego immanentnie związanego z prawem do rzetelnego procesu. To strony (uczestnicy postępowania) mają obowiązek przejawiać aktywność w celu wykazania wszystkich istotnych okoliczności i faktów, z których wywodzą skutki prawne (art. 6 k.c.) Jedyne w szczególnych sytuacjach procesowych sąd powinien skorzystać ze swojego uprawnienia (nie obowiązku) do podjęcia inicjatywy dowodowej (art. 232 k.p.c.). Nie może ona jednak przerodzić się - co umożliwiał art. 232 k.p.c. w dawnym brzmieniu - w przeprowadzanie dochodzenia dla ustalenia koniecznych dowodów”. Należy też zauważyć, że ewentualne kontynuowanie zatrudnienia na analogicznych zasadach jak te, które dotyczyły całego przebiegu pracy zawodowej wnioskodawcy umożliwi pozwanemu wydanie decyzji o zawieszeniu prawa do świadczenia w całym okresie wykonywania pracy w szczególnych warunkach stosownie do art.17 ust.4 ustawy o emeryturach pomostowych. Godzi się wszak jednak zauważyć, że zatrudnienie obywatela polskiego za granicą dające tytuł do objęcia dobrowolnym ubezpieczeniem społecznym stosownie do art.7 ust.3 ustawy systemowej może się odbywać na dowolnych podstawach prawnych nie tylko w ramach stosunku pracy. Co więcej, art.10 ustawy daje podstawy do dobrowolnego kontynuowania ubezpieczenia także po ustaniu ubezpieczenia z tytułu zatrudnienia za granicą.

W tym stanie rzeczy apelacja podlegała oddaleniu stosownie do art.385 k.p.c.